

Miljöenheten, Nacka kommun

Skickas endast med e-post till:
miljoenheten@nacka.se

Stockholm den 28 maj 2021

**YTTRANDE ÖVER ANMÄLAN OM KROSSEN INOM
ERSTAVIK 25:1, ÄRENDE M-2021-824**

Yttrande	Saltsjö-Duvnäs Fastighetsägarförening c/o Eva Nisser Fiskarbacken 12 131 50 Saltsjö-Duvnäs
Ombud	Jurist Christopher Jakobsson Advokatfirman Fylgia KB Box 55555 102 04 Stockholm Tel: 08-442 53 00 E-post: christopher.jakobsson@fylgia.se
Sökande	Herman Petersen Fideikommiss AB/Erstaviks Fideikommiss

Som ombud för Saltsjö-Duvnäs Fastighetsägarförening (SDF) inkommer jag med yttrande över anmälan om krossning i rubricerat ärende enligt följande.

INSTÄLLNING

1. SDF motsätter sig att stenkrossen etableras enligt anmälan.
2. SDF tillsynsanmäler Herman Petersen Fideikommiss AB/Erstaviks Fideikommiss för att utan lov ha anordnat ett bygglovspliktigt upplag.
3. SDF hemställer om att Nacka kommun ska anmäla Herman Petersen Fideikommiss AB/Erstaviks Fideikommiss för otillåten miljöverksamhet jämte 29 kap. 4 § första stycket b miljöbalken.
4. SDF hemställer om att Nacka kommun ska ta ut en miljöstraffavgift från Ersta Fideikommiss jämte 30 kap. 1 § miljöbalken.

GRUNDER FÖR INSTÄLLNINGEN

Oklart vem som är sökande

5. Av remissen framgår att Erstaviks fideikommiss är den som anmäler verksamheten. Av själva anmälan anges dock Herman Petersen Fideikommiss AB som sökande. Eftersom det därför är oklart vem som är sökande kommer sökanden betraktas som Herman Petersen Fideikommiss AB alternativt Erstaviks Fideikommiss i det följande och benämnas Sökanden.

SDF har särskilt intresse av anmälan

6. SDF är en villaägarförening som har till syfte att tillvarata medlemmarnas intressen och att verka för den allmänna trevnaden inom Saltsjö-Duvnäs villasamhälle. Föreningen ska representera medlemmarna och hos vederbörande myndigheter framföra synpunkter och önskemål samt fungera som remissinstans. SDF äger dessutom Ringparksstugan på fastigheten

Sicklaön 328:1 som föreningen också arrenderar av Nacka kommun. Stugan och fastigheten ligger endast ca 1,2 km från stenkrossens avsedda verksamhetsområde och endast ca 250 meter från fastighetsgräns till Erstavik 25:1. Stenkrossen kan negativt påverka de intressen SDF har att bevaka. SDF har därför ett särskilt intresse i saken och skulle ha hörts enligt 26 § förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Sökanden bedriver olovligt upplag på platsen

7. Enligt anmälan har Sökanden sedan en tid tillbaka deponerat 7 000 ton sten på platsen. Ett avgränsat område för tillfällig eller permanent deponering av till exempel avfall, produkter eller material utgör ett upplag. Av 6 kap. 1 § första stycket 2 plan- och byggförordningen följer att upplag är bygglovspliktiga. Att förvara sten inför krossning utgör därför ett bygglovspliktigt upplag (jfr. prop. 1985/86:1 s. 685). Sökanden har inget bygglov för upplaget som därmed är olovligt. Sökanden har därmed inte kunskap om den reglering som gäller för att bedriva den anmälda verksamheten.
8. SDF tillsynsanmäler härmed Sökanden för att ha uppfört ett olovligt upplag på platsen. Anmälan ska vidarebefordras till Miljö- och stadsbyggnadsnämnden.

Sökanden bedriver olaglig deponi på platsen

9. Sökanden har genom att samla 7 000 ton sten på platsen utövat miljöfarlig verksamhet genom deponi av avfall. Det har inte redovisats om stenmaterialet är icke-farligt eller farligt avfall. Beroende på om avfallet är icke-farligt eller farligt avfall är deponin tillståndspliktig som miljöfarlig verksamhet enligt 29 kap. 21 § första stycket 1, 22 §, 24 § första stycket 1 eller 25 § miljöprövningsförordningen (2013:251). Sökanden har inte något

tillstånd för deponin och har därmed inte kunskap om den reglering som gäller för att bedriva den anmälda verksamheten.

10. Att utan tillstånd bedriva miljöfarlig verksamhet är brottsligt enligt 29 kap. 4 § första stycket b miljöbalken. Av 26 kap. 2 § första stycket miljöbalken följer att tillsynsmyndigheten ska anmäla överträdelser av bestämmelser i balken eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av balken till Polismyndigheten eller Åklagarmyndigheten, om det finns misstanke om brott. Det ankommer inte på tillsynsmyndighet att göra någon bedömning om ett faktiskt miljöbrott begåtts, om anmälan kan leda till en fällande dom eller om det är en ringa överträdelse, innan tillsynsmyndigheten anmäler omständigheterna till polis eller åklagare utan sådana bedömningar ska endast göras i brottsutredningen (prop. 1997/98:45 del 2 s. 267).
11. Därutöver ska tillsynsmyndigheten ta ut en miljöstraffavgift från den som utan tillstånd bedriver en miljöfarlig verksamhet, se 30 kap. 1 § miljöbalken. En tillsynsmyndighet som inte vidtar dessa åtgärder gör sig skyldig till tjänstefel (jfr Svea hovrätts dom 2003-04-07 i mål nr B 3204-02).

Sökanden uppfyller inte kunskapskravet

12. Det följer av 2 kap. 2 § miljöbalken att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.
13. Sökanden har i anmälan angett att det är biprodukt av berg som ska krossas i verksamheten. Av gällande avfallslagstiftning följer dock att bergmaterialet som ska krossas utgör avfall. Att ha kunskap om vad

materialet utgörs av, som en tilltänkt verksamhet avser behandla får anses utgöra en lägsta nivå på vad en verksamhetsutövare ska ha kunskap om.

14. Vidare har Sökanden varken känt till att bygglov krävs för upplag eller att tillstånd krävs för deponi av avfall. Vilka tillstånd som krävs för en verksamhet får anses ingå i vad kunskapskravet föreskriver.
15. Sammantaget är det tydligt att Sökanden inte uppfyller kunskapskravet enligt 2 kap. 2 § miljöbalken för att bedriva sådan verksamhet som Sökanden nu avsett. Anmälan ska av detta skäl inte medges.

Anmälan innehåller inte de uppgifter som behövs för att bedöma verksamheten

16. En anmälan enligt miljöprövningsförordningen ska innehålla de uppgifter, ritningar och tekniska beskrivningar som behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna bedöma den miljöfarliga verksamhetens eller åtgärdens art, omfattning och miljöeffekter, se 25 § förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.
17. Sökanden har i anmälan och efterföljande korrespondens med Miljöenheten angett följande:

- Den anmälda verksamheten avser krossa noggrant analyserad biprodukt av berg till fraktioner som ska användas på Sökandens vägar och ridbanor.
 - Krossningen planeras under perioden 7 juni – 24 juni.
 - Anmälan omfattar upp till 10000 ton sten, varav ca 7000 ton funnits på plats ett tag. Återstående ca 3000 ton kommer från ett husbygge i Tyresö.
 - När transporterna är som mest intensiva blir det maximalt fyra lastbilar per dag.
 - Sökanden planerar att krossa sten vardagar klockan 06-17.
 - Verksamheten avser krossa sten från bygge på annan plats.
18. Såvitt avser bergmaterialet som Sökanden avser krossa finns endast ett påstående om att materialet noggrant analyserats innan krossning. Vad för sorts analys eller vilka bedömningar som analysen utgår ifrån har inte redovisats. Det går därför inte att bedöma vad det tillkommande bergmaterialet kommer att bestå utav. Berg som tillkommit genom sprängning vid byggen innehåller regelmässigt sulfid och rester från sprängmedel, vilket gör att materialet medför risk för skada eller olägenheter för människors hälsa och miljön. På platsen finns dessutom 7 000 ton sten som ditfraktats från en okänd plats. Sökanden har inte redovisat om eller hur det befintliga materialet undersökts. Några slutsatser kring materialet har heller inte redovisats. Eftersom det inte går att bedöma om vare sig det befintliga eller tillkommande bergmaterialets innehåll, går det inte att bedöma om det är icke-farligt eller farligt avfall.
19. Sökanden har angett att det maximalt kommer att vara fyra tunga transporter per dag. Det ska dock framhållas att det redan innan anmälan lämnats in, varit fem transporter till platsen under en och samma förmiddag.
20. SDF ifrågasätter Sökandens uppgift om att det anmälda verksamhetsområdet har tillgång till vatten.

21. Sökanden har heller inte redogjort för bullerpåverkan i omgivningen, påverkan från stendamm eller om några alternativa platser undersökts.
22. Det underlag Sökanden lagt fram är sammantaget inte tillräckligt för att det ska vara möjligt att bedöma verksamhetens art eller miljöeffekter. Anmälan ska av detta skäl inte godkännas.

Krossverksamheten är olämpligt lokaliserad

23. För en verksamhet som tar ett mark- eller vattenområde i anspråk ska väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön (2 kap. 6 § miljöbalken). Nacka kommuns översiktsplan pekar ut platsen samt större delen av de angränsande områdena som natur och större rekreationsområde. Gällande utveckling av mark och bebyggelse anger översiktsplanen att området till största delen utgörs av naturmark men att viss bebyggelse finns i Drevinge och Östervik samt att kompletteringar kan göras på befintliga bebyggda fastigheter men att nyexploatering inte är aktuellt.
24. Runt Gungviken finns också ett flertal riksintressen; Erstaviken/Nackareservatet strax söder om Gungviken och riksintresset för hav och kust ligger strax norr om Gungviken. Områden som är av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården eller friluftslivet ska enligt 3 kap. 6 § miljöbalken skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Bestämmelserna om områden av riksintresse för naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv syftar till att långsiktigt skydda områden med värden och kvaliteter som bör bevaras. Behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter ska särskilt beaktas (jfr prop. 1997/98:45 del 2 s. 32 f.).

25. De närliggande områdena, inklusive Skurusundet, är betydelsefulla rekreationsområden som är relativt ostörda. Skogarnas höga rekreationsvärden med tysta områden utgör en unik tillgång med hänsyn till sitt stadsnära läge. Området har av Högsta domstolen konstaterats vara ett mycket storstadsnära och vidsträckt område som är av riksintresse genom sin stora betydelse för friluftslivet i Stockholmsområdet samt att det är fråga om ett område med naturvärden som har bedömts vara höga eller mycket höga (se Högsta domstolens dom den 12 maj 2021 i mål nr Ö 2135-20). Målet gällde etablering av en tredje mast vid de befintliga Nackamasterna. Högsta domstolen anmärkte behovet av att långsiktigt värna skyddsvärda naturområden har fått en alltmer framträdande roll vid bedömningar av det aktuella slaget. Hösta domstolen beaktade också att frågan om etablering måste ses i ett större perspektiv och ansåg att ett bifall till ansökningen i förlängningen skulle kunna öppna för ytterligare etableringar på platsen. Högsta domstolen fastställde vidare att vid intresseavvägningen får det också betydelse att kommunens översiktsplan anger aktuella och tydliga riktlinjer för markanvändningen på området. Av Nacka kommuns översiktsplan framgår att nya åtgärder kan komma i fråga enbart om de rör rekreation och inte skadar riksintresset och naturvärdena. Dessa riktlinjer måste, enligt Högsta domstolen, ges särskild tyngd.
26. En verksamhet med upplag/deponi och krossning av bergmaterial är en mycket bulleralstrande verksamhet. Verksamheten har särskilt bulleralstrande moment som lastning och tippning av massor, borring, krossning och skutknackning. Sökanden har inte visat att verksamheten kan bedrivas utan att orsaka buller som skadar riksintressena och naturvärdena på platsen eller medför olägenheter för människors hälsa och miljön.
27. Stendamm kommer att uppstå i stenkrossen och spridas i omgivningen. I området är det normalt sydvästlig vind vilket medför att stendammet kommer att färdas rakt i riktning mot Saltsjö-Duvnäs boende och också

spridas över Duvnäsvisken. Damm från krossad sten är en av de mest hälsofarliga partiklar som människor kan inandas. Innehåller stendamm kvarts kan inandning leda till obotliga och dödliga sjukdomar som KOL och silikos. Sökanden har inte redogjort för om verksamheten kan bedrivas utan att stendamm från verksamheten sprids och medför skada eller olägenheter för människors hälsa.

28. På platsen som Sökanden nu anmält stenkrossning på försöker även Skanska Industrial Solutions etablera en stenkrossningsverksamhet av betydligt större omfattning. Skanskas avsedda verksamhet förbjöds av Nacka kommun och är nu under prövning av Mark- och miljööverdomstolen (mål nr M 4072-21). Det kan i det sammanhanget inte anses lämpligt med etablering av en likartad verksamhet på platsen, oavsett om den är mindre eller inte.

Som ovan

Christopher Jakobsson